

Utlysning temanummer

Temanummer: Abduktion för (nya) pedagogiska upptäckter

Detta temanummer kommer att handla om abduktion och dess tillämpning inom pedagogisk forskning.

Abduktion har en undanskymd ställning inom samhällsvetenskaplig forskning och beskrivs ofta mycket kortfattat i metodböcker, exempelvis som ett mellanting av deduktion och induktion eller som en pendling mellan dessa två. Dessa sätt att beskriva abduktion menar vi är alltför snäva och förenklande. Snarare tillför abduktionslogiken en kritisk, förklarande, nyanserad och förändringsinriktad dimension till forskningsprocessen, och som vi menar kan ses överensstämma med och även stärka pedagogiska kunskapsintressen.

Den som myntade begreppet abduktion var Charles Sanders Peirce (1839–1914), filosof, matematiker, forskare och pragmatismens grundare. Peirce var intresserad av att klargöra iakttagelser som framstod förbryllande eftersom dessa indikerar oklara relationer mellan det vi ser och kunskaper om denna värld. Det förbryllande ses därmed enligt Peirce som själva utgångspunkten för forskning och utvecklandet av nya upptäckter. Ansatsen kan framstå självklar och giltig för all kvalitativ forskning, men här finns möjlighet att göra en särskild koppling till just pedagogik.

Konsten att bli förbryllad kräver en öppenhet inför praktikens händelser och inför möjliga sätt att förstå eller förklara dessa, vilket också är en central fråga för pedagogisk forskning som med nödvändighet är känslig för hur praktikens skeenden låter sig förklaras. Om vi utgår från att pedagogik i grunden handlar om att identifiera villkor för mänsklig tillblivelse och förändringsprocesser i människors relationer till omvärlden, kan abduktionslogiken vägleda och stärka pedagogikforskarens metodologiska och kunskapsteoretiska ställningstaganden.

Abduktion som ansats underbygger den öppenhet och frågande hållning som krävs för att klarlägga glappet mellan (pedagogiska) praktiker och kunskaper, medan sökandet efter klarhet kan 'bygga broar' i form av begreppsbyggnad och möjliga förklaringar. Pedagogisk teori är tentativ och måste ständigt prövas mot en föränderlig praktik. Denna hållning motsvaras av abduktiva rörelser mellan empiri och så kallade 'känsliga begrepp' som öppnar tanken för andra sätt att förstå. Målet är alltså inte absoluta slutledningar eller verifierbar kunskap, utan att pröva och nyansera teori/kunskaper i förhållande till empiri. Genom en abduktiv ansats kan förklaringar ges som hjälper oss att förstå vår omvärld, och som karaktäriseras av följsamhet för att fungera i en föränderlig praktik. Detta är vidare kännetecknet för en hållbarhet som riskerar att utmanas och därmed kan behöva försvaras i en sanningsdriven och/eller utvärderingsbar kontext.

Mot denna bakgrund och tanken att abduktion kan bidra till att stärka pedagogisk forskning generellt och inom specifika områden där pedagogiken utmanas av andra samhälleliga aktörer och perspektiv, bjuder vi som gästredaktörer in till en diskussion som kan utveckla och/eller fördjupa temat.

Vi välkomnar forskare inom pedagogik och närliggande discipliner att tillsammans med oss skriva fram på vilka sätt abduktion kan stärka, fördjupa eller kanske till och med

förändra dagens forskning inom pedagogik, såväl kunskapsteoretiskt som metodologiskt. Angreppssätt kan exempelvis gälla:

- Vad utmärker den abduktiva logikens kunskapsteori?
- Hur kan abduktion bidra till att fördjupa och förnya (teoretisk och empirisk) pedagogisk forskning?
- Hur kan olika forskningsstrategier och metoder anknyta till en abduktiv logik?
- Exempel på abduktiva studier som belyser pedagogiska fenomen, och väcker frågor och/eller prövar/genererar begrepp.

I samarbete med redaktionen för Pedagogisk forskning i Sverige kommer Susanne Andersson vid Stockholms universitet samt Jutta Balldin vid Malmö universitet att vara gästredaktörer för detta temanummer. Genom denna öppna utlysning inbjuds forskare vid landets lärosäten att inkomma med sammanfattningar av tänkta artiklar till Pedagogisk forskning i Sverige senast den 2021-01-15.

Artiklarna ska skrivas på svenska. Sammanfattningen om max 1000 ord ska innehålla en kort beskrivning av artikelns huvudpoäng/er samt hur abduktion och dess relation till pedagogisk forskning är tänkt att behandlas. Skicka din sammanfattning som bilaga via e-post till susanne.andersson@edu.su.se. Artiklar till temanumret väljs ut i samråd med tidskriftens redaktion. Deadline för de fullständiga bidragen är den 18 juni 2021.